

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Стойка В. О., к. е. н., доцент

Величко Ю. В., магістрант

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Ефективна система управління знаннями та інтелектуальним капіталом є важливим фактором швидкого пристосування підприємств до мінливості умов діяльності, прогнозування цих змін, підтримки високого рівня конкурентоспроможності та стабільного розвитку.

Інтелектуальний капітал – це сукупність знань, навичок, вмінь працівників, інтелектуальної власності підприємства і інших нематеріальних активів, які ефективно використовуються, для науково-дослідницької, виробничої та комерційної діяльності [4, с. 50].

Менеджмент ХХІ століття зустрічається з новими викликами, пов'язаними з визначальними чинниками розвитку економіки, що базуються на знаннях. Відомий вчений П. Друкер, розуміючи важливість придбання, трансформації та систематизації знань та їх застосування у практичній діяльності, звернув увагу на необхідність еволюції процесу управління, що заснований на знаннях. На його думку, сутність сучасного менеджменту полягає в продуктивному використанні знань. Підприємства, що працюють в економічній системі, заснованій на знаннях, вимушені знаходити нові системи управління, які будуть зосереджені на розповсюдженні інформації та знань, удосконаленні фундаментальних компетенцій, розвитку знань та навиків найманих працівників, розвитку системи навчання та підвищення кваліфікації на підприємствах і прийнятті інноваційних управлінських рішень [5, с. 231].

Оскільки основною формою інтелектуального капіталу виступають знання найманих працівників підприємства, то обов'язково необхідно вживати заходи, щоб ці знання не потрапили у руки конкуруючих фірм, щоб їх застосовували лише на певному підприємстві. Для цього необхідно розробляти різного роду заходи, починаючи від підписання керівництвом підприємства договорів і контрактів з працівниками, де буде наявний пункт про нерозголошення комерційної таємниці, використання матеріальних інтересів персоналу підприємства шляхом різних форм доплат та заохочень у збереженні виробничих таємниць, широкого залучення працівників до процесу розробки та прийняття рішень, планування і управління розвитком підприємства, створення сприятливих умов для підвищення кваліфікації та розвитку працівників підприємства [3, с. 186].

Саме в результаті розвитку інтелектуального капіталу підприємства створюються додаткові потоки доданої вартості, що дає можливість суттєво підвищити економічну цінність підприємства. Якщо порівняти ринкову та балансову вартість провідних компаній світу у 2017-2018 роках, то можна побачити, що найбільшою є різниця між ринковою капіталізацією та активами

компаній у галузі виготовлення високотехнологічної електроапаратури, програмного забезпечення та обчислювальної техніки, фармацевтики та біотехнологій, сфері послуг і роздрібною торгівлі, тобто у тих галузях, де активно використовуються елементи інтелектуального капіталу підприємства: передові ноу-хау, патентно-ліцензійна діяльність, особливі вміння та знання найманих працівників, корпоративна культура та етика, торгові марки тощо. Важливо зазначити, що ті ж самі підприємства зі сфери високих технологій посідають перші місця у рейтингу найбільш інноваційних компаній світу в 2017-2018 роках (Apple, Google, Samsung, Xiaomi) та у рейтингу 100 найдорожчих брендів світу (Apple – 214,5 млрд дол, Google – 155,5 млрд дол, Amazon – 100,8 млрд дол, Microsoft – 92,7 млрд дол) [1; 2, с. 249].

Інтелектуальний капітал у сучасній економіці слугує джерелом інноваційного розвитку підприємств, впливаючи на результативність їх діяльності та досягнення визначених стратегічних цілей і завдань. Інтелектуальні ресурси є не лише факторами виробництва, але й набувають ознак цінності, яка може створювати та збільшувати прибутки підприємств.

Список використаних джерел:

1. Азарова А. О., Пужайло О. І. Управління інтелектуальним капіталом на вітчизняних підприємствах засобами сучасних інформаційних технологій. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 2 (1). С. 185–188.

2. Ліпич Л. Г., Хілуха О. А., Кушір М. А. Вплив інтелектуального капіталу на управління знаннями підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 3(1). С. 230–239.

3. Найдорожчі бренди світу 2018 за версією Interbrand. – URL: <http://www.management.com.ua/news/?id=1563>.

4. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність форми і закономірності розвитку. Економіка України. 2002. №11. С. 48–55.

5. Швиданенко Г. О., Ніколайчук О. А. Управління інтелектуальним капіталом підприємства як головний фактор інноваційного розвитку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 6. С. 245–250.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Ткачук В. В., студентка

Науковий керівник: к. е. н., доцент Стойка В. О.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Систему обліково-аналітичного забезпечення управління можна визначити як взаємозалежну та відповідним чином згруповану сукупність організаційних,